

**ଶୁଭବା ଜୁମା ୧୭ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୭୩ର ସାରାଂଶ
ପ୍ଲାନ-ମେଡିକ୍ ମୁବାରକ, ଉତ୍ତରାମାବାଦ୍ ଟେଲଫୋର୍ଡ୍ (ୟୁ.କେ)**

**ପବିତ୍ର ମହାତ୍ମା ହୀ. ମସିହ୍ ମଉଦ୍ (ପ୍ରତିଶୃତ ମସିହ୍ ଆ.ସ)ଙ୍କ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧ ଉପଦେଶାବଳୀ
ପ୍ରକାଶରେ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ କରୀମର ମାହାତ୍ମ୍ୟ, ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠତାର ବର୍ଣ୍ଣନା ।
ପାକିସ୍ତାନ, ବୁର୍କନାଫାମ୍ରୋ ଓ ବାଲାଦେଶର ଅହେମଦିମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ହୁକ୍କୁର ଅନୁଷ୍ଠର୍ତ୍ତ ଆ.ବଙ୍କ
ଜମାଆତର ସଦସ୍ୟବୁନ୍ଦଙ୍କୁ ଦୁଆ କରିବାକୁ ପୁନଃ ଆହୁନ ।**

ଅଶ୍ଵଦୁ ଅନ୍ତରୀଳରେ ଜଳାହା ଜଳଲକ୍ଷାହୁ ଓହଦହୁ ଲାଶରିକା ଲହୁ ଓହଶହୁ ଅନନ୍ତରେ ମୁହୂରଦନ୍ ଅବଦୁହୁ ଓରସୁଲହୁ । ଅନ୍ତରୀଳରେ ବିଲାଖି ମିନଶ୍ ଶୈତାନ୍ ନିରରଜିମ୍ । ବିସମିଲା ହିର୍ ରହମାନ୍ ନିରରହିମ୍ । ଅଲହମଦୁ ଲିଲାହି ରବବିଲ୍ ଆଲମିନ୍ ଅରରହମାନ୍ ନିରରହିମ୍ । ମାଲିକି ଯୋମିଦିନିନ୍ । ଜୟାକା ନାବୁଦୁ ଓ ଜୟାକା ନସତଜନ୍ । ଇହଦିନସ୍ ସିରାତଲ୍ ମୁସତକିମ୍ ସିରାତଲ୍ ଲଜିନା ଅନୁମତା ଅଲୋହିମ୍ ଗୌରିଲ୍ ମଗ୍ୟୁବି ଅଲୋହିମ୍ ଖଲଜ୍ଵାଲିନ୍ ।

ତଶ୍ବଦୁ, ତଉଜ୍ଜ୍ଞ ଏବଂ ସୁରଃ ପାତିହାର ଆବୁଦ୍ଧି କରିବା ପରେ ହୁକ୍କୁର ଅନ୍ତରେ ଅୟେଦହୁଲାହୁ ତାଆଲା ବିନ୍ଦ୍ରେହିଲ୍ ଅଜ୍ଞିଜ୍ କହିଲେ; ବିଗତ କିଛି ସପ୍ତାହ ଧରି ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ କରୀମର ସୌନ୍ଦର୍ୟ ଏବଂ ସୁଗୁଣାବଳୀର ରଚ୍ଚା ଚାଲିଛି, ସେହି କ୍ରମରେ ଏହାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବି । ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ କରୀମ ନିକଟରେ ଧର୍ମର କ'ଣ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଓ ମହତ୍ତ୍ଵ ରହିଛି ? ମାନବିକ ସାମର୍ଥ୍ୟ କେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଚ୍ଚ ମହୋପକାର ଏବଂ ସୁଗୁଣାବଳୀକୁ କିପରି ବିନିଯୋଗ କରିପାରିବ ଏବଂ କିପରି ଏହାର ସବୁପଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ ? ତତସଂପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ହୀ. ମସିହ୍ ମଉଦ୍ ଆ.ସ କୁହସ୍ତି, ଲହୁଦୀମାନଙ୍କର ଧର୍ମଗ୍ରହ ଲଞ୍ଜିଲ୍ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରଶ୍ନର କୌଣସି ଉଚ୍ଚର ପ୍ରଦାନ କରି ନାହିଁ । କାରଣ ଲଞ୍ଜିଲ୍ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନର ମାର୍ଗ ଠାରୁ ବହୁ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ । କିନ୍ତୁ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ କରୀମ ସମ୍ମାନ ଭାବରେ ବାରମ୍ବାର ଉଚ୍ଚ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିଥାଏ । ଧର୍ମରେ ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମୁହଁୟେ, ମାନବିକ ସ୍ବଭାବକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁ ଏବଂ ହେତାବାଘକୁ ଛେଳୀରେ ପରିଣତ କରି ଦେଖାଉ ! ଅର୍ଥାତ୍ ଶକ୍ତିଶାଳୀକୁ ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟକ୍ତିରେ ପରିଣତ କରି ଦେଖାଇ ଦେଉ । ଧର୍ମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ଅଭିପ୍ରାୟ ହେଲା ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଵାଭାବତଃ ଯେଉଁ ଶକ୍ତି ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ନିହିତ ରହିଛି ତାହାକୁ ଉଚିତ ଛାନ ଓ ଯଥା ସମୟରେ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶକ ରୂପେ ବିନିଯୋଗ କରୁ । ଧର୍ମର ଏହି ଅଧିକାର ତଥା ସ୍ଵାଧୀନତା ନାହିଁ ଯେ, କୌଣସି ସ୍ଵାଭାବିକ ଶକ୍ତିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଦେବ ତାହା ନୁହଁ, ବରଂ ଧର୍ମ ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସାମର୍ଥ୍ୟ ତଥା ଦକ୍ଷତାକୁ ଯଥା ଛାନରେ ବିନିଯୋଗ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଓ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଥାଏ । କେବଳ ଗୋଟିଏ ଶକ୍ତି ଉପରେ ବଳ ପ୍ରଯୋଗ ନକରି ବରଂ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ବିନିଯୋଗ କରିବା ନିମନ୍ତେ ତାଗିଦ୍ କରୁ । ହୁକ୍କୁର ଆ.ସ କହିଲେ ଧର୍ମର ପ୍ରକୃତ ଅଭିପ୍ରାୟ ହେଲା ସଂଶୋଧନ ଏବଂ ଅଭିବୃଦ୍ଧି । ଉଚ୍ଚ ଅଭିପ୍ରାୟଟି ଯେକୌଣସି ମତେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିବ ସେଥି ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ୟମ କରିବା ଉଚିତ ।

ହୀ. ମସିହ୍ ମଉଦ୍ ଆ.ସ କୁହସ୍ତି, ଉଚ୍ଚ କଥାଟି ବାସ୍ତବରେ ସତ୍ୟ ଯେ, ମୁସଲମାନମାନେ ଆଦୋ କୁରଆନ୍କୁ ବୁଝି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଭୁ ଏହି ଜଙ୍ଗା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଯେ, କୁରଆନ୍ର ସଠିକ୍ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉ । ପ୍ରଭୁ ମୋତେ ଏଲଥୁପାଇଁ ନିଯୁତ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ମୁଁ ତାହାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାସ୍ତ ଦେବୀବାଣୀ ଓ ଐଶୀବାଣୀ ମାଧ୍ୟମରେ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍କୁ ହୃଦୟଙ୍କମ କରୁଛି । କୁରଆନ୍ର ଶିକ୍ଷା ହେଉଛି ଏହିଭଳି ଏକ ଶିକ୍ଷା ଯାହା ଉପରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଆପରି କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦ୍ୱାରା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଫଳତଃ ଜଣେ ଦାର୍ଶନିକକୁ ମଧ୍ୟ ଏହା ଉପରେ ଆପରି କରିବାର କୌଣସି ସ୍ଵଯୋଗ ମଧ୍ୟ ମିଳି ନଥାଏ । ପୁନଃ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ମାହାମ୍ୟତା, ଶ୍ରେଷ୍ଠତା ସଂପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଆପଣ ଆ.ସ ଜମାଆତର ସଦସ୍ୟ ବୃଦ୍ଧଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଇ କୁହସ୍ତି, ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ କରୀମ ଉପରେ ଧାନପୂର୍ବକ ଚିନ୍ତା କର । ତହିଁରେ ପୁଣ୍ୟାବଳୀ ଏବଂ ଅପକର୍ମର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟ କାଳର ସୁଚନା ମଧ୍ୟ ତହିଁରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍କୁ ଏହି ଧର୍ମକୁ ଉପଲ୍ଲାପିତ କରିଥାଏ ଯାହା ଉପରେ କୌଣସି ଆପରି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ଲେଖାମ୍ ଧର୍ମ ଓ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍କୁ ଏହି ପ୍ରାସ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଗୋରବ କେବଳ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍କୁ ଏହି ପ୍ରାସ୍ତ ହୋଇଅଛି ଯେ, ଅଲ୍ଲାହତାଳା ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ରେ ସକଳ ପ୍ରକାରର ରୋଗ ଓ ତା'ର ଚିକିତ୍ସା ସଂପର୍କରେ ରଚ୍ଚା ରହିଛି, ପବିତ୍ର

କୁରଆନ୍ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତିର ସଂକ୍ଷାର କରିଛି ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ପାପ ଓ ମନ୍ଦ କର୍ମ ସମ୍ମାଦିତ ହୋଇଥାଏ ତାହାକୁ ଦୂରୀଭୂତ କରିବାର ପଣ୍ଡା ମଧ୍ୟ ତହିଁରେ ଦର୍ଶାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଅତେବ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ଆବୃତ୍ତି କରୁଥାଅ, ଦୁଆ କରୁଥାଅ ଏବଂ ନିଜର ଚାଲି ଚଳଣ ଓ ଆଚାର ବ୍ୟବହାରକୁ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ଶିକ୍ଷା ଅନୁଯାୟୀ କର ।

ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ଉପରେ ଧାନ ଦେବା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରି ଆପଣ ଅ.ସ କହିଲେ : ପ୍ରଥା ପରମଗା ଏବଂ ନୂତନ ଆହୃତ ରୀତି ଠାରୁ ଦୂରେଇ ରହିବା ଅଧିକ ଶ୍ରେଷ୍ଠର ଅଟେ । କାରଣ ଏହି ପ୍ରଥା ଓ ନୂତନ ଆହୃତ ରୀତି ଦ୍ୱାରା ଧର୍ମ ବିଧାନରେ କ୍ରମଶଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ସ୍କଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ବ୍ୟକ୍ତି ପକ୍ଷେ ଏହା ଅଧିକ ଶ୍ରେଷ୍ଠର ହେବ ଯେ, ସେ ଏହିଭଳି ମନ୍ତ୍ରଗାନ ବା ଯଶୋଗାନରେ ନିଜର ସମୟକୁ ଅତିବାହିତ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ସେହି ସମୟକୁ ସେ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ଉପରେ ଧାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରି ଅତିବହିତ କରୁ । ହୁକ୍କୁର ଅନ୍ତର ଅନ୍ତର ଅ.ବ କହିଲେ, ଆମମାନଙ୍କୁ ନୂତନ ଆହୃତ ରୀତି ଠାରୁ ବର୍ତ୍ତବା ଉଚିତ ଏବଂ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ଅନୁବାଦ ତଥା ତାହାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପାଠ କରିବା ପ୍ରତି ଧାନ ଦେବା ଉଚିତ । ହୁକ୍କୁର ଅନ୍ତର ଅ.ବ କହିଲେ, ଆସନ୍ତା ସପ୍ତାହ ଠାରୁ ରମଜାନ୍ ଆରମ୍ଭ ହେଉଅଛି । ଅତଃ ଉଚ୍ଚ ମାସରେ ଆମମାନଙ୍କୁ ବିଶେଷ ରୂପେ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ପାଠ କରିବା ସହିତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପରାଇବା, ତଥା ବୁଝିବା ପ୍ରତି ମନ୍ତ୍ରଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ । ହ. ମସିହ୍ ମନ୍ତ୍ରଦ ଅ.ସ କହୁନ୍ତି ହୃଦୟର କଠୋରତାକୁ କୋମଳ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏହା ହିଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ମାର୍ଗ ଅଟେ । ଅର୍ଥାତ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ କରୀମକୁ ବାରମ୍ବାର ପାଠ କରିବା ଉଚିତ । ଯେଉଁ ଯେଉଁଠି ଦୁଆ ହୋଇଥାଏ ସେଠାରେ ବିଶ୍ୱାସକାରୀର ମନ ମଧ୍ୟ ଏହା ଚାହିଁଥାଏ ଯେ, ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଉଚ୍ଚ ଔଷଧୀ କୁପା ମୋ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉ । ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ଉଦାହରଣ ଏକ ଉଦ୍ୟାନ ସଦୃଶ । ଅର୍ଥାତ ବିଶ୍ୱାସକାରୀ ଧର୍ମପରାୟଣ ବ୍ୟକ୍ତି ବାଟରେ ଚାଲୁ ଚାଲୁ ଗୋଟିଏ ଶ୍ଵାନରୁ ପୁଷ୍ପ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାଏ ଏବଂ ପୁନଶ୍ଚ ଆଉ ଚିକିଏ ଆଗକୁ ଚାଲି ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାରର ପୁଷ୍ପ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାଏ । ଅତଃ ବିଶ୍ୱାସକାରୀ ଧର୍ମପରାୟଣ ବ୍ୟକ୍ତି ପକ୍ଷେ ଏହା ବିଧେୟ ଯ, ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ଵାନରେ ଅବଶ୍ୟା ଅନୁକୂଳ ଲାଭାନ୍ତିତ ହେଉ । କାରଣ ଏହା ଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ଘଟିଥାଏ । କେଉଁ ଆଦେଶାବଳୀ ତା' ପକ୍ଷେ କରଣୀୟ ଏବଂ କେଉଁ ଆଦେଶାବଳୀଗୁଡ଼ିକ ତା' ପାଇଁ ଅକରଣୀୟ ତାହାକୁ ନିଜ ପାଇଁ ପ୍ରଣୀତ କରିଥାଏ । ଅର୍ଥାତ ଅଳ୍ଳାଇତାଳା ବିଶ୍ୱାସକାରୀକୁ ଯେଉଁ ସବୁ ଅଦେଶାବଳୀ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ସେ ତାହାଙ୍କ ଆଦେଶାବଳୀର ପାଳନ କରୁ ଏବଂ ତାହାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାରଣ କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶାବଳୀ ପ୍ରତି ଆଜ୍ଞା ପାଳନ ନକରିବା ପାଇଁ ଯଥା ସମ୍ବନ୍ଧ ଚେଷ୍ଟା କରୁ । ଏହି ପୁଷ୍ପକୁ ମନୁଷ୍ୟ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ରୂପକ ଉଦ୍ୟାନରୁ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ ।

ହୁକ୍କୁର ଅନ୍ତର ଅ.ବ କହିଲେ: ସାହାବାମାନେ ହଦିସଗୁଡ଼ିକୁ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ତୁଳନାରେ ନିକୃଷ୍ଟତର ତଥା ହୀନ ବୋଲି ମନେ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ଏକଥା ମନେରଖ ! ଯେ, ହଦିସଗୁଡ଼ିକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ବେଳେବେଳେ କେତେକ ସାହାବାମାନେ ହଦିସଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖୁ ନେଉଥିଲେ । ଏକଦି ହ. ଉମର ର.ଅଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲେ, ସେତେବେଳେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧା ମହିଳା କହିବାକୁ ଲାଗିଲା, ହେ ଅମୀରୁଲ୍ ମୁମିନିନ୍ ! ହଦିସରେ ତ' ଅମକ କଥା ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ର.ଅ କହିଲେ, ଜଣେ ବୃଦ୍ଧା ମହିଳା ପାଇଁ ମୁଁ ଜିଶ୍ରରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ପୁଷ୍ପକକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିପାରିବି ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ହ. ମସିହ୍ ମନ୍ତ୍ରଦ ଅ.ସ କହିଲେ, ଆମମାନଙ୍କୁ ଏହି ବାସ୍ତବତାକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ । ଯଦି ଏହିପରି ହେଉ ନାହିଁ ତେବେ ବିଦ୍ୟାତ୍ ନୂତନ ଆହୃତ ରୀତି (ନୂତନ ଆହୃତ ରୀତି) ବ୍ୟାପିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧବାନା ରହିଛି । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟାତ୍ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହେବାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଏହା ଅଟେ ଯେ, ସେମାନେ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁସରଣ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ଫଳତଃ ଏହି ବିଦ୍ୟାତ୍ ହିଁ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କୁ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ପ୍ରକୃତ ଶିକ୍ଷା ଠାରୁ ଦୂରେଇ ଦେଇଛି । ଅଧିକାଂଶ ସାଧାରଣ ମୁସଲମାନମାନେ ନିରକ୍ଷର ଅଟନ୍ତି । ନାମକୁ ମାତ୍ର ବିଦ୍ୟାନମାନେ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ମାର୍ଗ ଆଡ଼କୁ ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି ସେହି ମାର୍ଗରେ ସେମାନେ ଅଗ୍ରସର ହୁଅନ୍ତି । ଫଳତଃ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟାତ୍ ପାଇଁ ଏହିଭଳି କରିପାରିବା ନାହିଁ । ଆପଣ ଅ.ସ ପୁନଶ୍ଚ କୁହନ୍ତି ଯେ, ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ହେଉଛି ମାଣିକ୍ୟ ରତ୍ନର ଏକ ଥଳୀ ଏବଂ ଲୋକମାନେ ତହିଁରୁ ଅବଚେତନ ଅଟନ୍ତି । ବଡ଼ ଦୁଃଖ ଓ ପରିତାପର ବିଶ୍ୱ ଏହିକି ଯେ, ଲୋକମାନେ ଉତ୍ସାହ ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗନାର ସହିତ କୁରଆନ୍ ପ୍ରତି ଧାନ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି ।

ହ. ମସିହ୍ ମଉଦ୍ କୁହୁତ୍, ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାମାଣ୍ୟଭିତ୍ତିକ ଅଟେ । ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ଏପରି କୌଣସି କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ ନାହିଁ ଯାହା ସହିତ ସେ ଶକ୍ତି ଏବଂ ଦୃଢ଼ ପ୍ରମାଣ ଉପଲ୍ବଧିତ କରି ନଥାଏ । ଯେପରିକି ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ଉଚ୍ଚ ଲାଲିତ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣନାମୂଳକ ଶୈଳୀ ଧାରଣ କରିଛି । ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ଶିକ୍ଷାରେ ଯେଉଁଭଲି ଓଚିତ୍ୟତା, ଯଥାଯଥତା, ଶୁଦ୍ଧତା, ଶିଷ୍ଟତା, ମାଧ୍ୟମ୍ୟତା ଏବଂ ଆକର୍ଷଣୀୟତା ରହିଛି ଠିକ୍ ସେହିପରି ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ପ୍ରମାଣଗୁଡ଼ିକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ଅଟେ । ଅତେବର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଧର୍ମଗ୍ରହ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ମୁକାବିଲା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ତୁମେମାନେ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ପାଠ କର ଏବଂ କୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗ ତହିଁରେ ଅବଲୋକନ କର ସେତେବେଳେ ତୁମେ ସେହିଠାରେ ହିଁ ତା'ର ପ୍ରମାଣ ମଧ୍ୟ ସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ଆପଣ ଅ.ସ କୁହୁତ୍, ଏକଥା ମନେରଖବା ଉଚିତ ! ଆମେମାନେ ସେହି କୁରଆନ୍ ଉପଲ୍ବଧିତ କରୁ ଯେଉଁ କୁରଆନକୁ ଦେଖୁ ଯାଦୁବିଦ୍ୟାର ଫସର ଫାଟି ଯାଇଥାଏ । ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ସମ୍ବୁଦ୍ଧରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମିଥ୍ୟା ଓ ଜନ୍ମଜାଲ ତିଷ୍ଠି ପାରିବ ନାହିଁ । କୁରଆନ୍ ହେଉଛି ସେହି ଅସ୍ତ୍ର ଯେଉଁ ଅସ୍ତ୍ର ବିପକ୍ଷରେ କୌଣସି ମିଥ୍ୟା ତଥା ଅସତ୍ୟ ତିଷ୍ଠିବାକୁ ସାହାସ କରିବ ନାହିଁ । ଏହା ହେଉଛି ଆକାଶୀୟ ଅସ୍ତ୍ର ଯାହା କେବେବି ଦାଉହୀନ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅତେବର ଆମମାନଙ୍କୁ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ କରାମ୍ ଉପରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଧାନ କେନ୍ଦ୍ରିତ କରିବା ଉଚିତ । କାରଣ ଆମେମାନେ ନିଜର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଏବଂ ଜ୍ଞାନଭିତ୍ତିକ ଅବଲ୍ଲାକୁ ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଫଳତ୍ୟ ଆମେମାନେ ବିରୋଧୀମାନଙ୍କର ବିରୋଧକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇପାରିବୁ ।

ହ. ମସିହ୍ ମଉଦ୍ ଅ.ସ କୁହୁତ୍, ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ହେଉଛି ଏକ ସମ୍ବାନ୍ଧଯୋଗ୍ୟ ଓ ସମ୍ବାନ୍ଧବିନ୍ଦୁ ଧର୍ମଗ୍ରହ । ଏହି ଗ୍ରହ ଜାତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସନ୍ଧିର ମୂଳଦୁଆ ଲ୍ଲାପନ କଲା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତିର ଲୋକମାନେ ଅବତାରମାନଙ୍କୁ ସ୍ଵୀକାର କରିନେଲେ । ସମସ୍ତ ସଂସାରରେ ଏହି ଗୌରବ କେବଳ ପବିତ୍ର କୁରଆନକୁ ହିଁ ପ୍ରାୟ ହୋଇଛି ଯିଏ ଏହି ଶିକ୍ଷା ଦେଇଅଛି ଯେ, *أَعْلَمُهُمْ لَهُمْ بَيْنَ أَرْضٍ وَسَمَوَاتٍ* ଅର୍ଥାତ୍ ହେ ମୁସଲମାନମାନେ ! ତୁମେମାନେ ଏହା କୁହୁ ଯେ, ଆମେମାନେ ସଂସାରର ସମସ୍ତ ଅବତାରମାନଙ୍କୁ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ଆଶ୍ୱରେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପୃଥକତା ତଥା ପାର୍ଥକ୍ୟତା ସୃଷ୍ଟି କରୁ ନାହୁଁ । କହିବାର ତାପ୍ୟ ଏହିକି ଯେ, କେତେକ ଅବତାରମାନଙ୍କୁ ଆମେମାନେ ସ୍ଵୀକାର କରୁଛେ ତ' ଆଉ କେତେକ ଅବତାରମାନଙ୍କୁ ଆମେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରୁଛେ । ଆପଣ ଅ.ସ ଚାଲେଞ୍ଜେ ଦେଇ କହିଲେ, ଭୂପୃଷ୍ଠରେ ଯଦି ଏହିଭଲି କୌଣସି ପୁଣ୍ୟକ ରହିଛି ତେବେ ତା'ର ନାଁ ଉପଲ୍ବଧିତ କର । ଆପଣ ଅ.ସ କହିଲେ, ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ହେଉଛି ଏହିଭଲି ଏକ ଧର୍ମଗ୍ରହ ଯାହାର ଆଦେଶାବଳୀର ଆଜ୍ଞାପାଳନ ଫଳରେ ଜହାନରେ ହିଁ ମୋଷ ପ୍ରାସ୍ତର ଲକ୍ଷଣ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନାମୂଳକ ଶୈଳୀ ଏଭଲି ପୂର୍ଣ୍ଣ, ବାସ୍ତବତା ଏବଂ ଗୁଡ଼ ରହସ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ ଯେ, ମର୍ତ୍ତ୍ୟମଣ୍ଡଳରେ ଯେଉଁଭଲି ସଂଶୟ, ଶଙ୍କା ଦେଖୁବାକୁ ମିଳେ, ଯାହାକି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଜିଶ୍ଵରଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚିବାରେ ବାଧକ ସାଜିଥାଏ, ସେହି ସମସ୍ତ ସଂଶୟ ଓ ଆଶଙ୍କାର ଖଣ୍ଡନ ଏବଂ ଉତ୍ତର ଓଚିତ୍ୟତା ତଥା ଶିଷ୍ଟତା ରୂପେ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ରେ ମହକୁଦ୍ ରହିଛି । ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ହେଉଛି ବିଶ୍ୱାସଭିତ୍ତିକ ଏବଂ ଚାହୁଡ଼ା ସିଦ୍ଧାନ୍ତଭିତ୍ତିକ ବାଣୀ ଏହା ସମସ୍ତ କୁଧାରଣାର ମଳିନତା ଠାରୁ ପବିତ୍ର ଅଟେ ।

ହ. ମସିହ୍ ମଉଦ୍ ଅ.ସ କହିଲେ, ଜିଶ୍ଵର ପୂର୍ବେ ପୂଥକ ରୂପେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତି ନିମନ୍ତେ ପୂଥକ ପୂଥକ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ଅବତାରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣ କଲେ ଏବଂ ପୁନଃଶୁ ସେ ଏହି ଜଙ୍ଗା ପ୍ରକାଶ କଲେ ଯେ, ଯେପରି ସେ ହେଉଛନ୍ତି ସମସ୍ତ ଜାତିର ଏକ ପରମେଶ୍ୱର, ଠିକ୍ ସେହିପରି ସେହି ଜାତିମାନେ ମଧ୍ୟ ଏକ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତୁ । ଅତଃ ସମସ୍ତ ଜାତିକୁ ଏକତ୍ରିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପବିତ୍ର କରୁଥାନ୍ ଭଲି ଏକ ଗ୍ରହ ପ୍ରେରଣ କଲେ । କୁରଆନ୍ ପୂର୍ବ ଧର୍ମଗ୍ରହ ଓ ନବୀମାନଙ୍କୁ ଉପରେ ଯେଉଁ ଉପକାର ସାଧନ କରିଛି ତାହା ଏହିପରି ଯେ, ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ପୂର୍ବ ଧର୍ମ ଗ୍ରହମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାକୁ ଘଟଣାବଳୀ ଆକାରରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ତାହାକୁ ଜ୍ଞାନର ରୂପ ଦେଇଛି । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କୁରଆନକୁ ପାଠ କରି ନନେଇଛି ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବି ସେହି ଘଟଣାବଳୀରୁ ମୋଷ ପ୍ରାୟ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ପାଠ କରନ୍ତି ଏବଂ ତାହାର ଘଟଣାବଳୀଗୁଡ଼ିକୁ ଗଞ୍ଚ ବୋଲି ବିବେଚିତ କରନ୍ତି ତେବେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ କୁରଆନ୍ କରାମ୍ ପ୍ରତି ଅସମ୍ବାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି । ଆମର ବିରୋଧୀମାନେ ଆମର ବିରୋଧରେ ଏଇଥୁପାଇଁ ବ୍ୟଗ୍ର ଓ ଉଗ୍ର ଯେ, ଆମେମାନେ ସଂସାରବାସୀଙ୍କୁ ଏହା ଦେଖାଇ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ଯେ, କୁରଆନ୍ ହେଉଛି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋକ, ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ସମ୍ପନ୍ନ ଓ ନିର୍ଗୁଡ଼ ରହସ୍ୟଭିତ୍ତିକ ଧର୍ମଗ୍ରହ । ଅଳ୍ପାତାଳା ନିଜ କୃପାରୁ ଆମମାନଙ୍କ ଉପରେ ଏହା ଉଦ୍ଘାତିତ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ପବିତ୍ର କୁରଆନ୍ ହେଉଛି ଏକ ଜୀବନ୍ତ ଓ ଜାଗ୍ରତ୍ୟମାନ ଧର୍ମଗ୍ରହ । ଏଣୁ ଆମେମାନେ ସେହି ବିରୋଧୀମାନଙ୍କର ବିରୋଧକୁ କାହିଁକି ଭୃକ୍ଷେପ କରିବୁ ?

ହ. ମସିହ୍ ମଉଦ ଅ.ସ କୁହନ୍ତି ପବିତ୍ର କୁରଆନରେ ଏଉଳି ମହାନୁଭବମୂଳକ ଭବ୍ୟ ଝାନ ବର୍ଣ୍ଣତ ହୋଇଛି ଯେଉଁ ଭବ୍ୟତାମୂଳକ ଝାନକୁ ତୌରାତ ଓ ଇଞ୍ଜିଲରେ ଖୋଜିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଶ୍ରମ ବୃଥା ଯିବ । କାରଣ ଅଲ୍ଲାଇତାଲାଙ୍କ ବାଣୀର ସୌନ୍ଦର୍ୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଆମେମାନେ ଅବଗତ ହୋଇପାରିବୁ । ଆପଣ ଅ.ସ କୁହନ୍ତି ଯେ, ପବିତ୍ର କୁରଆନରେ ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ଶୈଷ ଯାଏ କରଣୀୟ ଓ ଅକରଣୀୟ ଅଦେଶାବଳୀର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀର ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ଅତେବ୍ କୁରଆନକୁ ଆବୃତ୍ତି କଲାବେଳେ ଉପରୋକ୍ତ କରଣୀୟ ଓ ଅକରଣୀୟ ଆଦେଶାବଳୀରୁ ସନ୍ଧାନ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ଜୀବନର ଏକ ଅଭିନ୍ନ ଅଙ୍ଗ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ଉଚିତ । ଏପରି କରିବା ଫଳରେ ଆମେମାନେ ଜିଶ୍ଵରଙ୍କ ହାରା ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ପବିତ୍ର କୁରଆନରୁ ଉପକୃତ ହୋଇପାରିବା । ପବିତ୍ର କୁରଆନରେ ସବୁକିଛି ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି କିନ୍ତୁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଦୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତି ଉପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଯାଇ ନାହିଁ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମେମାନେ କିଛି ବି ପ୍ରାପ୍ତ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ହ. ମସିହ୍ ମଉଦ ଅ.ସ କହିଲେ, ପବିତ୍ର କୁରଆନ ହେଉଛି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ସମ୍ପନ୍ନ ଗନ୍ଧାଘର । ସଂସାର ଜଗତର ସକଳ କଳ୍ୟାଣ ତହିଁରେ ନିହିତ ରହିଛି । ଏଇଥୁ ପାଇଁ ଅଲ୍ଲାଇତାଲା ନିଜର ନବୀଶ୍ରେଷ୍ଠ ତଥା ନବୀ ଶିରୋମଣି ହ. ମୁହମ୍ମଦ ସ.ଅଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣ କଲେ ଏବଂ ନିଜର ଶୈଷ ଔଶୀ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ପବିତ୍ର କୁରଆନ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ କଲେ । କାରଣ ସଂସାରବାସୀ ତାହାର ପ୍ରଭାବରୁ ପରିଚିତ ହୋଇ ଉଦ୍ଧାର ପାଆନ୍ତୁ । ଅତଃ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅହେମଦିର ଏହା ମଧ୍ୟ ସର୍ବାଦୌ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯେ, ଯେଉଁଠି ସେମାନେ କୁରଆନୀୟ ଶିକ୍ଷା ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର ଚାରିତ୍ରିକ ଅବସ୍ଥାଖୁ ଶୁଣ୍ଙ୍ଗିତ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ସେଠାରେ ସଂସାରବାସୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ଶିକ୍ଷା ସହିତ ଅବଗତ କରାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ବସ୍ତୁବାଦୀର ଅପକାରିତା ତଥା ବିନାଶକୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ପବିତ୍ର କୁରଆନ ହେଉଛି ତୁର୍ଭୂତ ଓ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଭିତ୍ତିକ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁଷ୍ଟକ । ମୋର ଏହି ଧର୍ମମତ ରହିଛି ଯେ, ଆଁହୁଜରତ ସ.ଅ ଯାହାକିଛି କରି ଦେଖାଇ ଯାଇଛନ୍ତି ଏବଂ କୁରଆନ ଯେଉଁସବୁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ତାହାକୁ ବାଦଦେଲେ ମୋକ୍ଷ ପ୍ରାପ୍ତି କଦାପି ସମ୍ବନ୍ଧର ନୁହେଁ । ବଡ଼ ଦୁଃଖ ଓ ପରିତାପର ବିଷୟ ଏହିକି ଯେ, ଉକ୍ତ କଥାକୁ ସାଧାରଣ ମୁସଲମାନମାନେ ମଧ୍ୟ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ନିଅନ୍ତେ କି ? ସେମାନେ ଯୁଗାବତାର ତଥା ଧର୍ମାଧିକ୍ଷା ହ. ମସିହ୍ ମଉଦ ଅ.ସଙ୍କୁ ଚିହ୍ନ ନିଅନ୍ତୁ ।

ଖୁବିବାର ଶୈଷରେ ହୁକ୍କର ଅନୁଭବ ଅ.ବ ଜମାଆତର ସଦସ୍ୟବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପାକିଷ୍ତାନ, ବୁର୍କିନାଫାସୋ ଏବଂ ବାଂଲାଦେଶର ଅହେମଦିମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଦୁଆ କରିବା ପାଇଁ ଆହ୍ଵାନ ଜଣାଇଲେ । ହୁକ୍କର ଅନୁଭବ ଅ.ବ କହିଲେ, ପାକିଷ୍ତାନର ଅହେମଦିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏବଂ ଦେଶର ସାମ୍ବିହିକ ପରିଷ୍କାର ନିମନ୍ତେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତୁ । ବୁର୍କିନାଫାସୋର ଅହେମଦିମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଓ ଦେଶରେ ସାମ୍ବିହିକ ପରିଷ୍କାର ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତୁ । ସେହିପରି ବାଂଲାଦେଶର ଅହେମଦିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତୁ । ଅଲ୍ଲାଇତାଲା ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିପଦ ଓ ଉପଦ୍ରବରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖନ୍ତୁ । ଆଜି ସେଠାରେ ପୁଣିଥରେ ମୌଳବୀମାନେ ହଜଗୋଳ କରିବାର ଯୋଜନା କରିଥିଲେ । ପୃଥିବୀର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶରେ ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ହେମଦିମାନେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତୁ । ରମଜାନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବିଶେଷ ରୂପେ ଦୁଆ କରିବା ପ୍ରତି ଧାନ ଆକର୍ଷଣ କରି ହୁକ୍କର ଅନୁଭବ ଅ.ବ କହିଲେ, ବର୍ତ୍ତମାନ କିଛିଦିନ ପରେ ରମଜାନ ମାସ ଆରମ୍ଭ ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ଯେପରିକି ମୁଁ କହିଥୁଲି ଉକ୍ତ ମାସରେ ବିଶେଷ ରୂପେ କୁରଆନ ପାଠ କରିବା ପ୍ରତି ଧାନ ଦେଇ ଦୁଆ କରିବା ପ୍ରତି ବିଶେଷ ରୂପେ ଧାନ ଦିଅନ୍ତୁ । ଏଥୁ ନିମନ୍ତେ ଅଲ୍ଲାଇତାଲା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସାମର୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ରମଜାନ ମାସରୁ ଲାଭାବାନ ହେବା ନିମନ୍ତେ ସାମର୍ଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ ।

ଅଳ୍ହମଦୁ ଲିଲାହି ନହମଦୁହୁ ଓ ନସତଜନୁହୁ ଖନସତରପିରୁହୁ ଖନୁମିନୁ ବିହି ଖନତଖକକଳୁ ଅଲ୍ଲେ ଓ ନଭରୁ ବିଲାହି ମିନ ଶୁରୁରି ଅନ୍ପୁସିନା ଖମିନ ସନ୍ତାତି ଆମାଲିନା ମଇଁ ଯହଦିହିଲାହୁ ଫଳା ମୁଜିଲା ଲହୁ ଖମଇଁ ଯୁଜିଲିଲହୁ ଫଳା ହାଦିଯା ଲହୁ ଖନଶହୁ ଅନ୍ଲା ଲଜଲଜାହୁ ଖନଶହୁ ଅନ୍କା ମୁହମ୍ମଦନ୍ ଅବଦୁହୁ ଖରସୁଲହୁ । ଲବାଦଲାହି ରହିମକୁମୁଲାହି ଲଜଲଜାହୁ ଯାମୁର ବିଲ ଅଦଲେ ଖଲ ଲଜଲଜାହୁ ଖନଶହୁ କୁରବା ଖୟନହା ଅନିଲ ଫହଶାଇ ଖଲ ମୁନକରି ଖଲ ବଗଲ ଯାଇତୁକୁମ ଲାଅଲଲକୁମ ତଙ୍କକ କରୁନା ଉପକୁରଲାହୁ ଯାଇକୁରକୁମ ଖଦଭହୁ ଯାଇତଜିବ ଲକୁମ ଖଲଜିକରୁଲାହି ଅକବର ।

KHULASA KHUTBA JUMA HUZOOR ANWAR a.b.a

17th Mar. 2023